

Vodič za stanare za uštedu energije i vode

Ne morate biti vlasnik stambenog prostora da biste imali korist od aktivnosti za uštedu energije i vode. Skoro trećina stanovnika Australije živi u iznajmljenom stanu, te iako postoje ograničenja po pitanju dozvoljenih promjena u iznajmljenom stanu, postoje i načini za smanjenje računa i ekološkog uticaja, čak i kada se solarne ploče i rezervoari kišnice ne mogu postavljati. Zapravo, neki od najefikasnijih koraka za uštedu energije i vode koje možete preduzeti su male promjene u svakodnevnim navikama bez ikakvih finansijskih troškova.

Bez obzira da li iznajmljujete na kraće ili duže vrijeme, postoji niz jednostavnih, jeftinih stvari koje možete napraviti da biste smanjili potrošnju energije i vode i uštedili na stotine dolara tokom godine bez žrtvovanja svog komfora ili načina života.

Ideje za uštedu energije

Energetska efikasnost (poznata i pod imenom efikasna potrošnja energije) podrazumijeva manju potrošnju energije sa istim učinkom, uz isti komfor i udobnost. Pokušajte primijeniti ove praktične korake kako biste smanjili potrošnju energije i račune u domaćinstvu.

- ✓ **Izaberite energetske efikasne kućanske aparate.** Kućanski aparati troše do 30 procenata struje u kući, pa vrsta aparata koju izaberete i način njihovog korištenja prave veliku razliku u potrošnji struje i na računima. Ako kupujete novi aparat, razmislite o kupovini modela s efikasnim korištenjem energije. Pogledajte Energy Rating Label da odredite koliko je energetske efikasan—što više zvjezdica ima, više struje i novca ćete moći uštediti.
- ✓ **Kontrolirajte temperaturu u kući.** Oko 40 procenata potrošnje energije u domaćinstvu otpada na grijanje i hlađenje. U zimskom periodu, pokušajte postaviti termostate za zagrijavanje na 18–20 stepeni celzijusa. U ljeto, pokušajte postaviti termostate za hlađenje na 25–27 stepeni celzijusa. Postavljanje termostata i za samo jedan stepen više (ili niže) može smanjiti potrošnju energije za zagrijavanje i hlađenje domaćinstva za 5 do 10 procenata. Kada je upaljen klima uređaj ili grijalica, zatvorite vrata prostorija koje ne koristite.

Arabic

Bosnian

Chinese Simplified

Chinese Traditional

Croatian

Dari

Dinka

English

Farsi

Filipino

Greek

Hindi

Indonesian

Italian

Karen

Khmer

Kirundi

Korean

Kurmanji

Macedonian

Malay

Punjabi

Russian

Serbian

Shona

Sinhala

Somali

Spanish

Sudanese Arabic

Swahili

Thai

Turkish

Vietnamese

- ✓ **Zatvorite sve otvore i pukotine.** Ako zaustavite promaju kroz kuću i isticanje zagrijanog i rashlađenog zraka kroz otvore i pukotine, račun za energiju možete smanjiti i do 25 procenata. Podmetnite ispod vrata platnene vreće punjene pijeskom (poput dugačke “zmije”) kako biste spriječili prolaz zraka i postavite sredstva za dihtovanje oko prozora, podova, lajsni, krovnih prozora i vijenaca. Prethodno provjerite sa stanodavcem da li se slaže sa postavljanjem sredstava za dihtovanje.
- ✓ **Poboljšajte efikasnost prozora.** Spriječite gubitak toplote postavljanjem zavjesa i roletni kako bi se stvorio prostor mirnog zraka uz sami prozor. U zimskom periodu, zavjese možete otvoriti da ulazi sunce tokom dana i zatvoriti ih prije nego što se smrači. S druge strane, ljeti je dobro navući zavjese tokom najtoplijeg dijela dana.
- ✓ **Koristiti ventilator umjesto klima uređaja.** Ventilatori na plafonu i ventilatori na stalku troše oko jedan cent po satu rada i stvaraju manje stakleničkih plinova od klima uređaja. Ventilatori omogućavaju cirkulaciju zraka i mogu se koristiti za poboljšanje efikasnosti sistema za hlađenje, a isto tako i za cirkulaciju toplog zraka i poboljšanje efikasnosti grijanja u zimskom periodu.
- ✓ **Prelazak na energetske efikasne rasvjete.** Oko 7 procenata struje u domaćinstvu odlazi na rasvjetu. Prelaskom na energetske efikasne rasvjete i efikasnim korištenjem rasvjete možete prepoloviti troškove za rasvjetu. Zamjena žarulja starog tipa sa žarnom niti kompaktnim fluorescentnim svjetiljkama (CFL) ili svjetlosnim diodama (LED) efikasan je način da se uštedi na troškovima za struju. CFL svjetiljke koriste oko 20 procenata energije žarulje sa žarnom niti i mogu trajati od 4 do 10 puta duže.
- ✓ **Pasivna energija.** Mnogi aparati i uređaji, kao što su punjači telefona, konzole za igre, mikrovalne pećnice i stereo uređaji koriste struju i kada nisu u upotrebi. Ova pasivna energija može povećati potrošnju struje u domaćinstvu za 10 procenata. Isključivanjem aparata i uređaja iz utičnica nakon korištenja smanjićete potrošnju struje i račune za struju. Ako imate malu lampicu na uređaju ili sat—oni troše struju.
- ✓ **Frižideri i zamrzivači.** Optimalna temperatura za frižider je od 3 do 5 stepeni celzijusa; odnosno od minus 15 do minus 18 stepeni celzijusa za zamrzivač. Svaki stepen niže zahtijeva 5 procenata više struje. Poboljšajte efikasnost frižidera i zamrzivača tako što ćete odstraniti nakupljeni led u zamrzivaču i ostaviti od 5–8 centimetara prostora oko njih radi ventilacije. Ako imate drugi frižider kada dolaze gosti, uključite ga samo onda kad Vam je potreban.
- ✓ **Pranje i sušenje veša.** Kada perete u mašini, štedite struju i vodu koristeći hladnu vodu i najkraći mogući ciklus, prilagodite količinu vode količini veša koja se pere i sačekajte dok se nakupi dovoljna količina veša za punu mašinu. Sušite veš na štriku umjesto u mašini za sušenje veša—to je besplatno.

Savjeti za uštedu vode

Efikasnost u korištenju vode pomaže da se uštedi svaka kap, te da se uštedi na računu. Postoje razne mjere koje se mogu preduzeti u cilju pametnog korištenja vode u domaćinstvu i vrtu kako bi se sačuvala voda za budućnost.

- ✓ **Razmislite o upotrebi aparata i sanitarne opreme za efikasnu potrošnju vode.** Kada kupujete novi aparat ili sanitarnu opremu, razmislite o modelu za efikasnu potrošnju vode. Pogledajte rejting na Water Efficiency Labelling and Standards (WELS).
- ✓ **Efikasno korištenje slavina.** Slavina koja kapa po jednu kap u sekundi uzaludno potroši 12.000 litara vode godišnje. Uštedite vodu tako što ćete što prije popraviti slavinu koja kapa. Potrošnju vode možete

smanjiti postavljanjem regulatora mlaza. Regulatori mlaza ograničavaju protok vode i mogu se postaviti na slavinu izvana ili iznutra. Dozvolu za to treba tražiti od stanodavca.

- ✓ **Postavljanje tuš-glava za efikasnu potrošnju vode.** Ako imate stare neefikasne tuš-glave, pokušajte razgovarati sa stanodavcem da ih zamijeni modelima koji efikasno troše vodu, jer oni troše oko trećinu vode i mogu uštedjeti više od \$200 godišnje na računima za potrošnju energije i vode.
- ✓ **Ispiranje WC-a.** Kada koristite WC školjku s dvokoličinskom tehnikom ispiranja, odaberite ispiranje s pola količine, gdje je moguće. Ako stanodavac zamjenjuje WC školjku i kotlić, predložite model s dvokoličinskom tehnikom ispiranja, jer to može uštediti 51 litar po osobi dnevno. Ako to nije moguće, možete kupiti uređaj za smanjenje kapaciteta vodokotlića ili ubaciti plastičnu bocu napunjenu vodom u vodokotlić kako bi se smanjio kapacitet vode.
- ✓ **Smanjiti potrošnju vode u vrtu.** Tradicionalni zeleni travnjak može potrošiti do 90 procenata vode za održavanje vrta. To se možete smanjiti podešavanjem kosilice za šišanje trave na visinu od 4 centimetra ili više. Možete smanjiti i količinu vode za održavanje vrta boljim načinom zalijevanja i upotrebom proizvoda za efikasno korištenje vode.

Izvori informacija za stanare

Razgovarajte sa stanodavcem ili posrednikom za iznajmljivanje

Popravke, servisiranje ili održavanje, uključujući i sva održiva unapređenja, obično zahtijevaju dozvolu (i finansiranje) od strane stanodavca. Svaka država i teritorija ima svoje zakone za stanare, pa je stoga važno da saznate sve što je potrebno i zatražite odobrenje prije nego se upustite u bilo kakve promjene u stanu.

Neke stvari koje treba imati na umu kada se obraćate stanodavcu ili posredniku za iznajmljivanje sa zahtjevom za održiva unapređenja:

- ✓ **Popusti i pomoć.** Postoji niz državnih popusta i pomoći koje se nude vlasnicima stambenih objekata u svrhu održivih unapređenja. Kao podršku svom zahtjevu možete istražiti kakve popuste i kakvu pomoć može dobiti stanodavac u odlomku koji se odnosi na popuste i pomoć kako biste znali šta je relevantno za Vašu situaciju.
- ✓ **Porezne olakšice.** Mnoga unapređenja na imovini, kao i popravke i održavanje, odbijaju se od poreza. Pogledajte Vodič za vlasnike iznajmljenih stambenih prostora Porezne službe Australije kako biste saznali šta se od toga odnosi na stambeni prostor u kojem živite i svaku dobru vijest prenesite svom stanodavcu.
- ✓ **Prednosti ulaganja.** Ulaganjem u unapređenja imovine koja za rezultat imaju veću efikasnost energije i vode u domaćinstvu, vaš stanodavac može povećati vrijednost svog posjedai učiniti ga privlačnijim za buduće kupce i stanare.

Svaki zahtjev upućen stanodavcu ili posredniku za iznajmljivanje mora biti u pismenoj formi. Također je dobro voditi evidenciju svih podnesenih zahtjeva kao i svih dogovora od strane stanodavca ili posrednika za iznajmljivanje o izvršenju promjena ili poboljšanja.

Želite li više saznati i uštediti?

Veliki broj praktičnih savjeta o efikasnosti u energiji, otpadu, vodi i putovanju kao i informacija o državnoj pomoći može se naći na engleskom jeziku na web stranici www.energy.gov.au.

Informacije za stanare i stanodavce u svakoj državi i teritoriji

Odricanje odgovornosti

Država Australija ne garantira autentičnost dokumenta na osnovu kojeg je napravljen prijevod i ne izražava stavove o tačnosti informacija sadržanih u originalnom dokumentu ili ovom prijevodu. Država Australija ne daje garanciju u vezi ovog prijevoda, uključujući tačnost prijevoda. Država Australija i njeni službenici, zaposlenici ili zastupnici neće biti odgovorni za bilo kakvu štetu, gubitak ili povredu koja je nastala kao direktna ili indirektna posljedica korištenja ili oslanjanja bilo koje osobe na ovaj prijevod, bez obzira da li je to korištenje odnosno oslanjanje zasnovano na informacijama ili savjetima koje daje agencija.

This translation was funded as part of the Australian Government Multicultural Access and Equity policy.